Протокол № 1
від 11.12.2025 року
об’єднаного засідання проєктних груп
ОНП «Доктор філософії в області археології та антропології»
та
ОНП «Археологія та антропологія»

ПРИСУТНІ: д.і.н., проф., член-кореспондент НАН України **Буйських А.В.** – керівник проєктних груп, гарант ОНП, голова засідання; к.і.н. **Манігда О.В. –** завідувач відділу аспірантури, секретар засідання. Члени проєктних груп ОНП «Доктор філософії в області археології та антропології» та ОНП «Археологія та антропологія»: д.і.н., проф., завідувач відділу кам’яної доби **Залізняк Л.Л.**; д.і.н., проф., завідувач відділу енеоліту-бронзової доби **Отрощенко В.В.**; к.і.н., с.н.с. відділу біоархеології **Потєхіна І.Д.**; д.і.н., проф., завідувач відділу раннього залізного віку Скорий С.А.; к.і.н., в.о. завідувача відділу біоархеології **Козак О.Д.**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Про розгляд та обговорення результатів анонімного анкетування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, роботодавців, викладачів, інших зацікавлених осіб щодо змісту та якості ОНП «Доктор філософії в області археології та антропології» та ОНП «Археологія та антропологія» зі спеціальностей 032 та В9 – історія та археологія за 2025 рік.

СЛУХАЛИ: Доповідь завідувача відділу аспірантури Манігди О.В. Доповідачка ознайомила присутніх із результатами анонімного анкетування стейкхолдерів щодо змісту та якості двох програм:

1. ОНП «Доктор філософії в області археології та антропології» (набір до 2025 р.).
2. ОНП «Археологія та антропологія» (набір з 2025 р.).

Перші результати анонімного анкетування стейкхолдерів, отримані у липні 2025 року від представників роботодавців та викладацького складу. Загальний рівень відповідності освітньої програми потребам сучасного ринку праці оцінено стейкхолдерами високо — на 8 та 9 балів з 10 можливих.

Також відзначу, що згідно з отриманими відгуками, сильними сторонами програми зазначені такі обов'язкові знання та навички:

• Сучасні методи польових досліджень та специфічні методики отримання й аналізу археологічних даних.

• Практичні навички з фіксації об'єктів безпосередньо у полі та робота з різними типами артефактів.

• Володіння іноземними мовами для інтеграції у міжнародний науковий простір.

Водночас звертаю увагу членів проєктних груп на зауваження які пропонують врахувати респонденти:

1. Пам'яткоохоронний аспект діяльності: Роботодавці вказують на гостру необхідність розширення знань аспірантів у сфері експертної оцінки культурної спадщини.

2. Ведення документації: Обидва стейкхолдери (і роботодавець, і викладач) одностайно наголошують на потребі додавання до програми методики ведення сучасної археологічної документації, яка має охоплювати дослідницький, адміністративний та пам'яткоохоронний (археологічне документознавство) рівні.

3. Публічна та грантова діяльність: Представники викладацького складу вказують на значну потребу у розвитку soft skills аспірантів, зокрема: написання грантових заявок, підготовка проєктних пропозицій та розвиток навичок публічних виступів і публічної діяльності загалом.

Разом з тим, відділом аспірантури було здійснено опитування здобувачів освітніх програм (випускників та тих, хто навчається на програмах) через листування. Відповіді отримані від чотирьох респондентів. Від здобувачів отримані пропозиції щодо підсилення освітніх компонентів інформацією про гео-інформаційні технології в археології та необхідність роз’яснення роботи з наукометричними базами даних.

ВИСТУП голови засідання, гаранта ОНП Буйських А.В. Відсутність додаткової інформації (адресних повідомлень зацікавлених осіб) про наявність форми анонімного опитування на сайті свідчить про слабкий інтерес до сторінки аспірантури

Інституту археології загалом. Попри те, що там розміщена уся необхідна інформація як для здобувачів і викладачів, так і для роботодаавців, ми не спостерігаємо значної кількості відгуків та оцінювання роботи освітніх програм. З одного боку, це може свідчити про відсутність критичних проблем у роботі. Інакше, цією формою обов'язково скористались би для інформування про проблему. З іншого боку, вношу пропозицію доручити завідувачу відділу аспірантури розповсюдити інформацію про існування такої форми опитування на сайті.

Щодо освітнього компоненту, орієнтованого на ведення діяльності з охорони пам'яток. Це справді нагальна потреба сучасного ринку. Від Інституту археології цей напрямок вимагатиме відкриття окремої спеціальності – пам'яткознавство. Наразі, така можливість не розглядається, однак є сенс підсилити навчальні дисципліни лекціями, які б були орієнтовані на знайомство із сучасною системою обліку археологічної спадщини. Цей аспект включає також врахування другого зауваження щодо документації.

Пропозиції навчання написання грантових заявок достатньо складна. Очевидно, тут варто розглянути можливість пошуку спеціалізованих навчальних платформ за межами компетенції фахівців-археологів, викладачів Інституту. Вважаю цю пропозицію необхідно розглянути у середній перспективі, наприклад у 2027-2028 роках.

Щодо освітнього компоненту на підсилення гео-інформаційних технологій зазначу, що такий курс уже введений до обох освітніх програм, його читає ахівець відділу давньоруської та середньовічної археології к.і.н Артем Борисов.

Щодо роботи з наукометричними базами, вношу пропозицію рекомендувати провідному бібліотекарю Наукової бібліотеки Інституту Ірині Черновол розробити семінар на тематику користування бібліоменеджерами, наукометричними базами та ознайомити здобувачів з роботою цих сервісів.

УХВАЛИЛИ: 1. Посилити інформування зацікавлених сторін щодо можливості брати участь у анонімному анкетуванні через

форму, роміщену на сайті. Доручити завідувачу відділу аспірантури здійснити поштову розсилку до кінця січня 2026 року.

2. Просити провідного бібліотекаря Наукової бібліотеки Інституту археології Ірину Володимирівну Черновол розробити семінар на тематику користування бібліоменеджерами, наукометричними базами та ознайомити здобувачів з роботою цих сервісів. Просити здійснити розробку до березня 2026 року.

3. Просити викладачів освітніх компонентів пов'язаних з веденням археологічної документації та пам'ятками археології включити до складу лекцій тематику, пов'язану із веденням роботи з охорони археологічної спадщини. Звернутися до науковців інститут з пропозицією розробити спеціалізований курс. Доручити завідувачу відділу аспірантури консультування процесу оновлення навчальних дисциплін, завершити виконання до червня 2026 року.

Секретар засідання

к.і.н. Ольга МАНІГДА

Голова засідання
Д.і.н., проф., член-кореспондент НАН України,
Гарант ОНП вірно Алла БУЙСЬКИХ